

Yttrande

Detaljplan för verksamheter vid Gamla Sörredsvägen inom stadsdelen Sörred

Plan utökat förfarande - Granskning

Diarienummer Stadsbyggnadsförvaltningen: SBF-2023-00153

Handläggare SBF: Paula Franco De Castro

Handläggare EXF: Josefin Halldin

Sammanfattning

Naturskyddsföreningen i Göteborg fortsätter att ställa sig allmänt emot förslaget "Detaljplan för Sörred - Verksamheter vid Gamla Sörredsvägen inom stadsdelen Sörred" per föregående yttrande under samrådsskedet. Bakom beslutet finns kritik mot exploatering av dammar samt natur - och jordbruksområde med befintliga naturvärden, viss bestridning mot översiktsplanens översiktliga mål gällande hållbar utveckling, Sveriges 16 miljömål samt de kumulativa effekterna i området som helhet.

Föreningen har tagit del av stadens samrådsredogörelse och de förändringar som har skett sedan samrådsskedet.

Dessa inkluderar:

- Ett mer omfattande kapitel för kumulativa effekter i MKB:n
- Förtydligad gestaltning av bullerskydd, med fokus mot boende i närområdet, men påverkan på djurliv och naturmiljöer har inte analyserats.
- Tillkomst av vibrationsutredning, som är positiv, men det saknas koppling till ekologiska konsekvenser.
- Kompletterade dagvattenlösningar, inklusive öppna diken och underjordiska system, vilket stärker dagvattenhanteringen. Dock är det oklart hur dessa lösningar regleras i plankartan eller planbestämmelserna.
- Föreslagna kompensationsåtgärder för ekosystemtjänster, men det framgår inte vilka värden som ska kompenseras, hur åtgärderna följs upp eller vilken effekt de förväntas ha.
- Biotopförstärkande åtgärder för skyddade arter har lagts till, men dessa presenteras inte i granskningshandlingarna och saknar offentlig redovisning av metod, resultat och åtgärdsförslag.

Naturvärden- och jordbruksmark

Naturskyddsföreningen i Göteborgs främsta kritik mot detaljplanen är dess exploatering av natur- och jordbruksmark. Det strider mot Miljö- och klimatprogram för Göteborgs Stad 2021-2030, speciellt "Högre biologisk mångfald" och Sveriges 16 miljömål. Planen kommer att leda till fler negativa effekter på mål som staden redan idag troligen inte kommer att uppnå.

Figur 1. Uppföljning av målet "Göteborg har en hög biologisk mångfald" år 2025 från Miljö- och klimatprogram för Göteborgs Stad 2021-2030. Notera att det krävs kraftfulla insatser för att nå målen.

Staden poängterar att de behöver skapa 2 miljoner kvadratmeter verksamhetsyta per svaret i samrådsredogörelsen. Föreningen förstår att detta är ett mål i översiktsplanen och att platsen är utpekad för verksamheter enligt översiktsplanen.

Men i samma översiktsplan vill staden i sin löpande text bevara och utveckla grönområden samt beskydda stora mängder jordbruksmark enligt den senaste revideringen tidigare i år, för att öka den lokala matproduktionen. Så vilket ska prioriteras för staden- Verksamheter för en konkurrenskraftig logistikstad, eller lokal matproduktion och den biologiska mångfalden? Baserat på hur mycket grönområden som redan har exploaterats i Torslanda sedan 50-talet anser Naturskyddsföreningen i Göteborg att de grönområden och jordbruksmark som finns kvar ska bevaras.

Figur 2. Jämförelse mellan översiktsplanen och detaljplanens föreslagna användning. Notera att jordbruksmark och naturmark ligger inom samma område.

Enligt plankartan får området, som angränsar natur- och jordbruksmark i norr, inte förses med byggnad. Det är bra men det finns ingen garanti mot övrig slitage på naturmarken som kan tillkomma till följd av verksamheten, till exempel geotekniska åtgärder och asfaltering.

Föreningen är kritisk mot att de kompensationsåtgärder som presenteras är otydliga och inte tar de förlorade värden som detaljplanen medför i beaktning. Det finns även frågetecken kring hur uppföljning ska ske och vem som ansvarar för kompensationsåtgärderna. Föreningen begär att redovisning ska ske innan antagande.

Vatten

Planområdet avvattnas till Torsviken, ett Natura 2000-område med dokumenterad påverkan och som idag inte uppnår god kemisk status. Naturskyddsföreningen i Göteborg ser positivt på att dagvattenutredningen (sid 5 i Dagvatten- och skyfallsutredning) innehåller flera tekniska förslag för rening och fördröjning, såsom sedimentationsmagasin, filter, dagvattendammar och makadamdiken. Det är ett steg i rätt riktning.

Samtidigt är det otillräckligt att dessa lösningar endast beskrivs som tekniska möjligheter. Eftersom dagvattnet kommer från industriell verksamhet, efterfrågar föreningen bindande krav på uppföljning av reningsanläggningarnas funktion samt provtagning av dagvatten, särskilt av tungmetaller, oljerester och mikroplaster. Detta bör ingå som en del av planens genomförandebeskrivning.

Vi anser att staden bör redovisa den sammanlagda påverkan på Torsviken samt även Låssby bäck, inklusive flöden med påverkansgrad och föroreningshalter. Bedömningen att påverkan är liten (sid 71 i MKB:n) saknar underlag i form av modellering. PM Hydrologi har tillkommit, vilket är positivt, men det framgår inte hur detta underlag har använts för att bedöma påverkan. Med hänsyn till att Torsviken är ett Natura 2000-område bör försiktighetsprincipen enligt miljöbalken (2 kap. 3 §) tillämpas. Osäkerhet kring påverkan ska leda till skärpta krav, inte antaganden om låg påverkan.

Kompensationsåtgärder

Planen innebär exploatering av natur- och jordbruksmark, utan att redovisa markens produktionsvärde, ekologiska funktion eller kulturvärden. Enligt Göteborgs översiktsplan ska jordbruksmark med höga värden bevaras och brukas långsiktigt. Vi efterfrågar att dessa aspekter redovisas och att kompensationsåtgärderna utformas utifrån de värden som faktiskt går förlorade.

De föreslagna kompensations- och skyddsåtgärderna i form av till exempel trädplantering och naturvårdande skötsel (sid 73 i MKB:n) samt holkuppsättning och våtmarksrestaurering, är i grunden positiva men är alltför generella. Det framgår inte vilka naturvärden som ska kompenseras, vilket mål åtgärderna har, eller vem som ansvarar för genomförande och uppföljning. I samrådsredogörelsen (sid 6) hänvisas uppföljning till Länsstyrelsen, men detta är

inte en redovisning av åtgärder i det aktuella planområdet. Tills detta är gjort anser föreningen att redovisningen är otillräcklig för att uppfylla kraven på transparens och spårbarhet.

Våtmark

Naturskyddsföreningen i Göteborg anser att den föreslagna våtmarken på åkermarken (sid 88 i planbeskrivningen) är ett positivt förslag för ekologisk vattenvård och biologisk mångfald. Föreningen föreslår också att staden bör utreda vidare möjligheten att skapa en större våtmark för att kompensera mer för byggprojektets stora negativa påverkan på den befintliga biologiska mångfalden i området.

Buller

Det finns risk för att bullernivåer, särskilt kvälls- och nattetid, kan överskrida riktvärden i flera bostadsområden i närheten (Sida 61 i planbeskrivningen). Det är dock bekymmersamt att det i dagsläget är ovisst hur bullernivåerna kan påverkas i och med ett godkännande av detaljplanen eftersom verksamheten inte är definierad. Föreningen är orolig över de kumulativa effekter som utvecklingen av industriområdet har nu och i framtiden.

Fornlämningar

Med hänsyn till de fynd som gjorts uppmanar Naturskyddsföreningen i Göteborg att följa arkeologerna vid Statens historiska museés förslag om att förundersöka den nyupptäckta boplatsen i området inför eventuell exploatering.

Förbättringsförslag

Mot bakgrund av att exploatering i Torslandaområdet fortgår trots återkommande kritik, är det avgörande att Naturskyddsföreningen i Göteborg inte enbart motsätter sig planförslaget, utan även framför tydliga krav på åtgärder som kan minska den negativa påverkan och bidra till att uppfylla stadens Miljö- och klimatprogrammets mål samt Sveriges 16 miljömål.

Föreningen föreslår därför tre åtgärder med dokumenterat god effekt och stor möjlighet till uppföljning, särskilt för industriell miljö:

Ekologisk kompensation

Ekologisk kompensation ska uppgå till minst 110 % av förlorade naturvärden, ske inom samma naturtyp och geografiska område, samt regleras genom exploateringsavtal med långsiktig förvaltning.

Detta följer [Naturvårdsverkets vägledning om ekologisk kompensation](#), där överkompensation, lokal förankring och långsiktig effekt lyfts som centrala principer.

För industriområden är det särskilt viktigt att kompensationen inte används som ersättning för att undvika eller minimera skador, utan som ett sista steg enligt skadelindringshierarkin.

Artanpassade åtgärder

Artanpassade åtgärder ska genomföras för nyckelarter, särskilt fåglar och pollinatörer, baserat på ekologisk inventering för det lokala området. Den ska även kompletteras med uppföljningsbara mål, delmål, krav och ansvarsfördelning.

Erfarenheter från [SLU Artdatabankens arbete med artinriktad naturvård](#) visar att riktade insatser för specifika arter, även i industriella miljöer, kan ge god effekt för biologisk mångfald.

Exempel på relevanta åtgärder inkluderar bevarande av hålträd, skapande av blomsterrika zoner och anpassade strukturer för häckning och födosök.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning och utvärdering av naturvårdsåtgärder ska säkerställas, med krav på att åtgärder inte bara genomförs utan också fungerar över tid.

För industriområden med påverkan på vattenmiljöer krävs särskilt att kontrollprogram för miljögifter upprättas, inklusive provtagning av tungmetaller, oljerester och mikroplaster.

Detta följer [Naturvårdsverkets vägledning om kontrollprogram för miljögifter i vatten](#), där bristande uppföljning identifieras som ett vanligt problem och tydliga metoder för recipientkontroll presenteras.

Dessa krav är i linje med [Göteborgs Stads Strategi för grön infrastruktur](#), som betonar vikten av att biologisk mångfald och ekosystemtjänster ges samma status som annan infrastruktur i stadsplaneringen.

Kumulativa effekter

Staden har under granskningskedet kompletterat detaljplanen med ett mer omfattande kapitel om kumulativa effekter, vilket Naturskyddsföreningen i Göteborg uppskattar.

Sammanställningen visar tydligt att flera planer i Torslanda tillsammans skapar betydande påverkan på naturmiljöerna, inklusive Torsviken. Bilden som MKB:n visar är hur omfattande skador som dessa detaljplaner i Torslanda skapar tillsammans.

Trots detta saknas fortfarande en analys av den samlade påverkan på Torsviken vad gäller dagvattenflöden, föroreningshalter, buller och andra miljöeffekter. Föreningen hänvisar till modelleringen som gjorts i samband med detaljplanen för "Detaljplan för verksamheter vid Sörred 7:8 (BN0931/07/FN0321/09)", där påverkan analyserats mer ingående.

Bedömningen att planen medför små negativa konsekvenser enligt Planbeskrivningen (sid 7) saknar underlag i form av modellering av flöden och föroreningsspridning. Med hänsyn till att Torsviken är ett Natura 2000-område bör försiktighetsprincipen enligt miljöbalken (2 kap. 3 §) tillämpas. Osäkerhet kring påverkan ska leda till skärpta krav, inte till antaganden om låg påverkan.

Slutsats

Naturskyddsföreningen i Göteborg är allmänt kritiska till stadens ambition till sina egna hållbarhetsmål och hur de prioriteras. Denna detaljplan visar ännu en gång hur staden är villiga att genom mindre detaljplaner exploatera bort oersättliga naturvärden på Torslanda.

Staden kan bättre, dem marknadsför sig som en [hållbarhetsstad](#) som toppar listor världen över. Göteborg blev nyligen utsedd av FN till "Sustainable Lifestyle Hub" det vill säga en [hållbarhetshubb](#), och nu ska staden omsättas till en klimatneutral stad till 2030 [EU:s klimarnatutrala städer](#)

Det är därför Naturskyddsföreningen i Göteborg förväntar sig mer, för att staden marknadsför sig som ambitiösa i sitt hållbarhetsarbete.

Stadsplaneringsgruppen
Naturskyddsföreningen i Göteborg

Genom
Oskar Tagesson
Vice Ordförande